

ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΤΗΣ ΕΔΡΑΣ ΚΑΙ ΕΝΑ ΜΕΛΛΟΝ ΠΟΥ ΕΡΧΕΤΑΙ ΣΑΝ ΠΑΡΩΔΙΑ

Η ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΑΠΟ ΤΗΝ ΊΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ έως το 1982, οργανώθηκε με βάση την «Έδρα», ενώ ο Ενιαίος Φορέας Διδασκόντων, που θεσπίστηκε με το ν. 1268/82 αποτέλεσε δημοκρατική κατάκτηση, η οποία απελευθέρωσε το επιστημονικό δυναμικό και οδήγησε στην ανάπτυξη του ελληνικού πανεπιστημίου. Ήταν δημοκρατική κατάκτηση τα κριτήρια και οι διαδικασίες ακαδημαϊκής εξέλιξης των μελών ΔΕΠ, κι ας μην αξιοποιήθηκαν πάντοτε, κι ας παραβιάστηκαν πολλές φορές. Ας αναγνωρίσουμε εδώ ευθύνες, λάθη ή παραλείψεις, δικές μας αποτυχίες.

ΜΕΛΗ ΔΕΠ: ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ Ή ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ;

Το καθεστώς του δημοσίου λειτουργού όπως και η πλήρης και απροϋπόθετη ακαδημαϊκή ελευθερία, κατοχυρώνονται στο Σύνταγμα. Όσο «λιτός» κι αν είναι ο νόμος, που προδιαγράφει το κείμενο διαβούλευσης, δεν μπορεί να ρευστοποιήσει τις συνταγματικές εγγυήσεις μέσω Εσωτερικών Κανονισμών, Προγραμματικών Συμφωνιών και εξατομικευμένων συμβολαίων. Η αναίρεση του εγγυημένου ενιαίου μισθολογίου και η μεταφορά της μισθοδοσίας στα ΑΕΙ, που μεθοδεύει η κυβέρνηση, προοιωνίζει νέες μορφές ιεραρχίας και πελατειακών εξαρτήσεων, υπονομεύει τη συνοχή και την αλληλεγγύη του κλάδου, καθώς επίσης και το συλλογικό χαρακτήρα του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου.

Διαφοροποίηση αποδοχών ανάλογα με τα έσοδα του Ιδρύματος, το ιδιαίτερο γνωστικό αντικείμενο ή τις συγκυριακές στρατηγικές των «Διοικήσεων» σημαίνει μετάλλαξη του καθεστώτος του ανεξάρτητου δημόσιου λειτουργού στο καθεστώς του υπαλλήλου, μόνιμου ή συμβασιούχου. Ο θεσμός του «μισθού ως προς τα κατώτατα όρια» οδηγεί σε μια συνθήκη όπου οι διδάσκοντες θα διαπραγματεύονται συνεχώς τις «μεταβαλλόμενες» αποδοχές τους, ενώ οι μη μόνιμοι τις αποδοχές αλλά και τη ίδια τους τη δουλειά.

Η απαλλαγή του κράτους από την υποχρέωση μισθοδοσίας, πέραν του βασικού μισθού, θα εντείνει το κυνήγι «συμπληρωματικών αποδοχών», θα οδηγήσει σε επαγγελματική ανασφάλεια και εγκατάλειψη «αντιπαραγωγικών» γνωστικών πεδίων, ιδίως όμως σε συμμόρφωση με «στρατηγικές» των διοικήσεων για την εξεύρεση πόρων στην ερευνητική αγορά ή την αγορά «εκπαιδευτικών υπηρεσιών». Το πάθημα των διδασκόντων στα ΠΜΣ, ας γίνει μάθημα για το τι σημαίνει «συμπληρωματικές αποδοχές». Είναι πλέον

πασιφανές ότι αυτοί που θα κληθούν να πληρώσουν τελικά το κόστος ανάλογων «μεταρρυθμίσεων» είναι οι φοιτητές.

ΜΟΝΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΝΟΧΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ: Η ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ ΩΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

Το ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ τη διάκριση και διαφοροποίηση του προσωπικού σε «μόνιμους-μη μόνιμους», ενώ σε νέου τύπου, μη εξελίξιμες, «βαθμίδες» συμβασιούχων λεκτόρων και «άλλων διδασκόντων» θα ανατίθενται μόνον διδακτικά καθήκοντα. Οι ρυθμίσεις αυτές προσδιορίζουν τη δυναμική των σχεδιαζόμενων αλλαγών, σε συνδυασμό βέβαια με τα, ευκρινών μεν προσανατολισμών αλλά ασαφούς ακόμα σύνθεσης, «Συμβούλια ΑΕΙ» (Κυβέρνηση) ή «Συμβούλια στρατηγικού σχεδιασμού και κοινωνικής λογοδοσίας» (ΠΟΣΔΕΠ) και την μετεξέλιξη της Α.ΔΙ.Π. σε Ανεξάρτητη Αρχή Αξιολόγησης, Πιστοποίησης και Χρηματοδότησης της Ανώτατης Εκπαίδευσης».

Οι νεφελώδεις για την ώρα σχέσεις ανάμεσα σε Σχολή και Τμήμα, ιδίως ως προς τις αρμοδιότητες σχετικά με τη διαμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών, ο «στρατηγικός ρόλος» των Διοικήσεων και το νέο μοντέλο «διακυβέρνησης» που εγκαθιδρύεται, προσδίδουν «στρατηγική σημασία» στον «ξεχασμένο» νόμο 3549/2007, ο οποίος προβλέπει την υποχρεωτική υπαγωγή των γνωστικών αντικειμένων όλων των μελών ΔΕΠ σε «γενικά γνωστικά αντικείμενα». Οι «κλειστές διαδικασίες», χωρίς συνυποψήφιους, που προβλέπονται για την εξέλιξη των μελών ΔΕΠ, οδηγούν ουσιαστικά σε «κλείσιμο των εξελίξεων» και σε «κλειστές» ιεραρχίες ανά «γενικό γνωστικό αντικείμενο».

Η αξιολόγηση των μόνιμων από διεθνείς κριτές που προβλέπει το κείμενο διαβούλευσης, χωρίς περαιτέρω διευκρινήσεις για τις συνέπειες των θετικών ή αρνητικών αξιολογήσεων, οδηγεί σε μια «μεταλλαγμένη Έδρα», στη δημιουργία πυραμιδωτής, ανά «γενικό γνωστικό αντικείμενο», ιεραρχίας ρόλων και αρμοδιοτήτων. Είναι πλέον προφανές το ποιοι θα σχεδιάζουν την έρευνα και τη διδασκαλία, ποιοι θα αναθέτουν και ποιοι θα εκτελούν το διδακτικό και ερευνητικό έργο, το πώς θα μετατρέπεται ο καθηγητής με την αυτοδύναμη διδασκαλία σε διδάσκοντα «διδακτικών πακέτων», τι είδους επαγγελματικό μέλλον προοιωνίζεται για τους νέους συναδέλφους, «δια βίου» αναλώσιμους και «δια βίου» με σύμβαση έργου.

Αλλά και για τους υπηρετούντες, οι «κλειστές διαδικασίες εξέλιξης» που προβλέπονται από την κυβέρνηση και υιοθετούνται από την ΠΟΣΔΕΠ, οδηγούν ουσιαστικά σε

«κλείσιμο των εξελίξεων», «κλείδωμα των ιεραρχιών». «Κλειστά χαρτιά» της κυβέρνησης, «μισόλογα» της ΠΟΣΔΕΠ: Ούτε λέξη για τον «χρόνο παραμονής στη βαθμίδα» (έχουμε άλλωστε το λαμπρό παράδειγμα των Ιατρικών Σχολών, αλλά και άλλων Τμημάτων!), για το «ποιος ενεργοποιεί τις διαδικασίες εξέλιξης», για το «ποιες είναι οι προϋποθέσεις και τα κριτήρια». Οι «λεπτομέρειες», που θα ρυθμίζονται σε «κανονισμούς» και όχι στον «λιτό» νόμο-πλαίσιο, δεν αναφέρονται στην «αξιολόγηση του υποψήφιου και του έργου» αλλά κυρίως στην «πιστοποίηση της διαδικασίας»: όχι στο περιεχόμενο του άρθρου αλλά στο που δημοσιεύεται, όχι στην πρωτοτυπία της διανοητικής παραγωγής αλλά στις ετεροαναφορές, όχι στην «παραγωγή» της έρευνας αλλά στο «προϊόν» που πιστοποιείται στην αγορά, όχι στο «περιεχόμενο της ανακοίνωσης» αλλά στο «κύρος του συνεδρίου», όχι σε σχέση με τις συνθήκες χρηματοδότησης αλλά με το «πόσα λεφτά έφερες»... Μονάχα που αυτό δεν είναι ακριβώς «αξιολόγηση έργου» αλλά «πιστοποίηση της διαδικασίας», είναι κακέκτυπο της «πιστοποίησης» στην αγορά προϊόντων και υπηρεσιών, όπου βέβαια η «δειγματοληψία» κοστίζει! Μονάχα αυτή τη «διαδικασία» μπορούν να κρίνουν οι «διεθνείς κριτές» κι αυτό δεν απαντά στο μείζον πρόβλημα που είναι η ανάκτηση της αξιοπιστίας των κρίσεων, δεν θεραπεύει τη καταδολίευση των κριτηρίων, ούτε αποτρέπει τις παρεμβάσεις πελατειακών δικτύων και ομάδων συμφερόντων.

Η ΑΜΕΙΛΙΚΤΗ «ΜΗΧΑΝΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ»...

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΟΤΙ ΣΤΑ ΕΠΟΜΕΝΑ ΧΡΟΝΙΑ πρόκειται να συνταξιοδοτηθεί μεγάλο μέρος του σημερινού ΔΕΠ, εκείνο που κατέχει και τις υψηλές βαθμίδες. Η Α.ΔΙ.Π, από ανεξάρτητη αρχή, έγινε μάλλον «μυστικοσύμβουλος» του Υπουργείου, και δεν κοινοποίησε τις επεξεργασίες και τα πορίσματά της στην κοινότητα, ιδίως σε ό,τι αφορά τη σύνθεση του προσωπικού, ανά βαθμίδες, ηλικία, Ίδρυμα. Οι μαζικές συνταξιοδοτήσεις οδηγούν έτσι κι αλλιώς σε συρρίκνωση του ΔΕΠ, καθώς οι θέσεις δεν θα επαναπροκηρύσσονται, ενώ δεν προβλέπονται νέες θέσεις στον προϋπολογισμό του Υπουργείου. Οδηγούμαστε έτσι σε «γήρανση» του προσωπικού, σε μια προβληματική και αδιέξοδη συνθήκη για την ανανέωση και τη συνοχή του. Το πρόβλημα παροξύνεται, καθώς ένα νέο και υψηλών επιστημονικών προδιαγραφών δυναμικό διογκώνεται με γοργούς ρυθμούς και, όταν δεν μεταναστεύει, αχρηστεύεται, ενώ ο «κενός χρόνος», ανάμεσα στην αποφοίτηση των νέων και την επαγγελματική αποκατάσταση είναι ήδη εκρηκτικός.

Όσο κι αν η κυβέρνηση και οι φιλοκυβερνητικές παρατάξεις της ΠΟΣΔΕΠ αποσιωπούν την ορατή πλέον συρρίκνωση του προσωπικού, η κοινότητα δεν μπορεί να εθελουφλεί. Οφείλει να διαχειριστεί το τεράστιο αυτό ζήτημα, θεωρώντας δεδομένο ότι αριστεία, καινοτομία, πρωτοτυπία, δυναμισμός είναι αντιστρόφως ανάλογα των βαθμίδων της ακαδημαϊκής ιεραρχίας, παντού στον κόσμο, σε όλη την ιστορία των ΑΕΙ. Αν θέλει λοιπόν να προκόψει το πανεπιστήμιο, να κατακτήσει αισθητικούς, οργανωτικούς, λειτουργικούς και «παραγωγικούς» αναβαθμούς οφείλει να ανανεώνεται διαρκώς, να κρατή-

σει ανοιχτές τις πόρτες στους νέους συναδέλφους, τις «κάτω, κοντά στους φοιτητές, μέσα στις επιστημονικές εξελίξεις» βαθμίδες.

ΤΟ ΧΡΕΟΣ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΤΗΣ ΝΙΟΤΗΣ ΜΑΣ ΤΑ ΔΑΝΕΙΚΑ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΜΑΣ

ΟΙ ΣΗΜΕΡΙΝΕΣ ΑΝΩΤΕΡΕΣ ΒΑΘΜΙΔΕΣ ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΪΟΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗΣ της έδρας, της ανοιχτής κοινωνικής κινητικότητας, του δημοκρατικού πανεπιστημίου και του κοινωνικού κράτους. Αν παραγράψουν το χρέος τους και δεν ξοφλήσουν τώρα τα δανεικά, θα χάσουν μαζί με την περηφάνια τους το στοίχημα της αναπαραγωγής του ανοιχτού πανεπιστημίου. Οι κλειστές ιεραρχίες είναι εξόχως αντιπαραγωγικές, το «βόλεμα» σε καιρούς ηθικής έκπτωσης είναι συντεχνιακή ζετσιπωσιά. Είναι εδώ η Ευρώπη με τους φοιτητές στους δρόμους, είναι εδώ τα αποτελέσματα ανάλογων πολιτικών «διαχείρισης ανθρώπινων πόρων»: κλείσιμο Τμημάτων, καθολικά πλέον αλλά και πανάκριβα δίδακτρα, διδάσκοντες με τα «συμβόλαια και τις βαλίτσες στο χέρι». Τέτοιες «κατακτήσεις» να μας λείπουν, και για τους φοιτητές και για τους διδάσκοντες.

Απόκειται κυρίως στα μέλη ΔΕΠ η αντιμετώπιση του τεράστιου αυτού προβλήματος. Οφείλουν να αναλογιστούν τις ευθύνες τους και να αποτιμήσουν το καθεστώς ελευθερίας μέσα στο οποίο εξελίχθηκαν ακαδημαϊκά οι ίδιοι, να αποδώσουν τα δανεικά στους μαθητές τους και την κοινωνία: συνθήκες ανεμπόδιστης ακαδημαϊκής εξέλιξης, απροϋπόθετη ελευθερία στην έρευνα και τη διδασκαλία, επαγγελματική αξιοπρέπεια και μισθολογική κατοχύρωση των νέων συναδέλφων, ανοιχτό και δημοκρατικό πανεπιστήμιο. Για τις υψηλές βαθμίδες το στοίχημα αυτό είναι ζήτημα ακαδημαϊκών αξιών, πολιτικών αρχών και επαγγελματικής τιμής.

Η Συσπείρωση Πανεπιστημιακών πρωτοστάτησε το 1975 για τη δημιουργία του Ενιαίου Φορέα και τον εξισωτικό χαρακτήρα της ακαδημαϊκής ιεραρχίας. Είμαστε ακόμα εδώ, με τις θέσεις μας εδραίες από τότε και «δια βίου», μαζί με όσους επιμένουν, με την ατομική τους συνείδηση και τη συλλογική τους ευθύνη, να υπερασπίζονται, να οραματίζονται και να διαμορφώνουν το δημόσιο και ακαδημαϊκό πανεπιστήμιο.

Συνάδελφοι και συναδέλφισσες,

Τώρα, που σχεδιάζουν τη μετάλλαξη του δημοσίου και ακαδημαϊκού πανεπιστημίου

τώρα, με τη **Συσπείρωση Πανεπιστημιακών,**

για να μπορούμε να κοιτάμε στα μάτια τους νέους συναδέλφους και τους μαθητές μας